

Kurzus előadója: Prof. Kulcsár Szabó Ernő
Kurzus megnevezése: Irodalomelmélet 1
Kurzus megnevezése angolul: Literary Theory 1
Kurzus kódja: BBN-MIR-241 = OT-MAGY-210
Oktató elérhetősége: email: ksze@t-online.hu honlap: http://www.aitk.hu fogadóóra: szerda 13.00-14.00

A kurzusvezetés nyelve(i): magyar A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar Írásbeli dolgozat nyelvei: magyar, német, angol
Kurzus előfeltétele(i):
A jegyszerzés módja(i): írásbeli vizsga (45 perc): egy nagyobb kérdéskör összefüggő kifejtése
Követelmények: A megadott szakirodalom meggyőző ismerete.

Kurzus leírása, tematikája: Az előadás elsősorban az irodalmi olvasás tapasztalatát kísérő dilemmákat és kérdéseket igyekszik áttekinteni a jelenkori irodalomtudomány nézetéből. Az irodalmi szövegek laikus olvasója is (értelmezői) válaszokat ad ezekre a kérdésekre, még ha nem tud is róluk. Az irodalom szakos (=professzionális) olvasók azonban már csak szakmai okokból sem kerülhetik meg a választ arra, mi történik velünk, amikor műalkotások szövegeivel bocsátkozunk párbeszédbe. Ennek az eseménynek a felderíthetősége olyan dilemmák sora elé állít bennünket, amelyekre irodalomtudományi irányzatok sora keres és ajánl fel válaszokat. Meghatározható és formalizálható-e egyáltalán az irodalom lényege? Nyelvhasználati kérdés-e az irodalmi közlés mibenléte? Összetett módon kódolt nyelvi „jelek” teszik-e hozzáférhetővé az irodalmi mű ún. „üzenetét”? Fikció-e az irodalom? Valóságot „tükröz-e” a műalkotás? Esztétikai tárgy-e a szöveg, amelyet olvasunk? Van-e érvényes(en használható) kijelentése egy irodalmi szövegnek önmaga nyelvi valóságán kívül? Azonos-e a szöveg a műalkotással egyáltalán? A kurzus a klasszikus strukturalizmus utáni irodalomértés főbb válaszait igyekszik szembesíteni a modernség esztétikai tapasztalatában gyökerező olvasási tapasztalatainkkal.

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: 1.) Irodalom és irodalomelmélet Jonathan Culler: Literary Theory. A Very Short Introduction. Oxford/New York: Oxford UP 1997, „Mi az elmélet?” c., első fejezet. Kulcsár Szabó Ernő: Szellem vagy betű? In: Kulcsár Szabó Ernő: Megkülönböztetések. Médium és jelentés az irodalmi modernségben. Bp.: Akadémiai 2010, 7-14. 2.) Irodalom és retorika az antikvitásban Platón: Politeia/Az állam. Bp. Gondolat 1994. X. Könyv, 595a – 608b Platón: Gorgiasz. Bp.: Atlantisz 1998. 450a – 457d 3.) Az „érdek nélküli tetszés” Immanuel Kant: Az ítélőerő kritikája. Bp.: Ictus 1997, 117-134.
--

- 4.) „Az eszme érzéki ragyogása”
Georg Wilhelm Friedrich Hegel: Esztétikai előadások I.: „A szép fogalma általában” c. fejezet.
Bp.: Akadémiai 109-119.
- 5.) A szövegek poétikai funkciója
Roman Jakobson: Nyelvészet és poétika. In: Jakobson: Hang – jel – vers. Bp.: Gondolat: 1972
(2. kiad.), 229-276.
- 6.) Gondolkodás – művészet – igazság
Martin Heidegger: A művészet eredete és a gondolkodás rendeltetése. Athenaeum, 1991/1, 67-
78.
- 7.) Az igazság „megtörténése” a művészetben
Martin Heidegger: A műalkotás eredete c. tanulmány „A mű és az igazság” c. fejezete. In:
Heidegger: Rejtekkutak. Bp.: Osiris 2006, 29-44.
- 8.) Az „esztétikai megkülönböztetés” következményei a befogadásban
Hans-Georg Gadamer: A művészet igazságára vonatkozó kérdés visszanyerése. Az esztétikai
képzés problematikussága. In: Gadamer: Igazság és módszer. Bp. Osiris 2003, 2. jav. kiad., 113-
120.
- 9.) A nyelv köztes világa
Hans-Georg Gadamer: Szöveg és interpretáció. In: Bacsó B. (szerk.): Szöveg és interpretáció.
Bp.: Cserépfalvi 1991, 17-43.
- 10.) A történeti olvasó rehabilitációja
Hans Robert Jauss: Az irodalomtörténet mint az irodalomtudomány provokációja. In: Jauss:
Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika. Bp.: Osiris 1997, 36-60.
- 11.) A szöveg mint a jelölők hálózata
Roland Barthes: S/Z. Bp.: Osiris 1997, 13-23.
- 12.) A közlés és „eszközeinek” megkülönböztethetlensége
Paul De Man: Ellenszegülés az elméletnek. In: Szöveg és interpretáció (szerk.: Bacsó Béla). Bp.:
Cserépfalvi 1991, 97-112.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Megjegyzés: **Az előadások szeptember 17-én kezdődnek.**

Rendszeresen szükséges technikai eszközök: